

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Міжнародна організація праці (МОП) оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці для того, щоб привернути увагу світової громадськості до масштабів проблеми, а також до того, яким чином створення та просування культури охорони праці може сприяти зниженню щорічної смертності на робочому місці. Вперше він відзначався у 2003 році.

Ідея проведення Всесвітнього дня охорони праці бере початок від Дня пам'яті загиблих працівників, уперше проведеного американськими та канадськими трудящими в 1989 році в пам'ять про працівників, які загинули та отримали травму на виробництві.

У цей день більш ніж в ста країнах світу проводяться заходи, спрямовані на привернення уваги громадськості до невирішених проблем охорони праці.

В Україні цей День отримав назву «День охорони праці» і відзначається згідно до Указу Президента України № 685/2006 від 18 серпня 2006 року щорічно 28 квітня.

За рекомендацією Міжнародної організації праці девіз цього річного Всесвітнього дня охорони праці – «Удосконалення збору та використання даних про безпеку та гігієну праці».

Найперспективнішою моделлю економічного зростання України є прискорення її інтеграції у світові торговельно-економічні та фінансові структури. Знайти своє достойне місце в рейтингу розвинених країн наша країна зможе лише завдяки функціонуванню системи збору реальних, вірогідних, загально визнаних безпекових показників трудової діяльності громадян.

Травматизм на виробництві є важливою, але недостатньо усвідомленою проблемою нашого суспільства, для розв'язання якої потрібні систематичні та всебічні зусилля. За офіційними даними, у середньому щороку на виробництві гинуть 400 осіб і 5 тис. травмуються, зокрема більш ніж 1 тис. жінок. Приблизно 500 працівників стають інвалідами.

Показово, що співвідношення показників загального травматизму і травматизму зі смертельними наслідками в Україні не відповідає закономірностям, що є у світі. Частота випадків смертельного травматизму в Україні вища і становить майже 7% від загальної кількості травмованих, водночас як у країнах Заходу вона дорівнює 0,08–0,12%. Це можна пояснити nereеструванням значної кількості виробничих травм. Істотні труднощі та перешкоди виникають під час порівняння таких статистичних даних у країнах світу. Це зумовлено відмінностями між законодавствами різних країн, їхніми правилами та системами класифікації, особливостями збору даних і підготовки статистичної документації.

Крім того, у статистиці виробничого травматизму не враховано осіб, які працювали за цивільно-правовими угодами, оскільки ці показники потрапляють у категорію випадків, не пов'язаних з виробництвом.

Необхідність об'єктивної оцінки умов праці за факторами небезпеки зумовлена в Україні законодавчою нормою, яка зобов'язує роботодавця інформувати працівників про умови праці на робочому місці, в яких вони здійснюватимуть чи здійснюють трудову діяльність, про всі небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що реально чи потенційно можуть впливати на них і спричиняти відповідні негативні наслідки, загрожувати їхньому життю та здоров'ю.

Систематичний і достовірний збір даних про стан охорони праці і травматизм на виробництві є об'єктивним підґрунтям для здійснення аналізу всіх аспектів травматизму й розроблення фахівцями заходів з профілактики на рівні підприємств, регіонів і держави. Оптимізація та підвищення точності збору даних з використанням новітніх інформаційних систем дасть змогу чіткіше визначати пріоритети в державній політиці у сфері охорони праці, раціонально використовувати людські та матеріальні ресурси й підвищувати рівень безпеки на виробництві.

Водночас для України важливим завданням є налагодження системи широкого доступу до даних про стан охорони праці, виробничий травматизм і професійні захворювання на рівні регіонів, фондів соціального страхування та держави. Відкритість і доступність такої інформації значно підвищить ефективність використання даних та культуру профілактики й сприятиме створенню безпечних робочих місць. На цьому наголошено в Глобальній стратегії з безпеки та гігієни МОП / ILO-OSH 2003 *Global Strategy on Occupational Safety and Health*, яку Міжнародна організація праці ухвалила 2003 року.

Фактично в усіх країнах світу й міжнародних організаціях дослідження (аналіз) та оцінку ризиків для життя і здоров'я працівників розглядають як основний механізм профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності. Ефективне впровадження цього механізму у вітчизняну практику управління охороною праці можливе лише за наявності статистичних даних, що відображають реальний стан виробничого травматизму в Україні. Особливо це стосується використання кількісних методів оцінювання виробничого та професійного ризиків.

На міжнародному рівні уніфікація національних систем реєстрації й повідомлення даних про безпеку та гігієну праці дасть змогу зосередити спільні зусилля на виконанні завдань, визначених у стратегії ООН Цілі сталого розвитку 2016–2030. Зокрема, завдання «Захищати трудові права і сприяти забезпеченню надійних і безпечних умов праці для всіх трудящих, включаючи трудящих-мігрантів, особливо жінок-мігрантів, та осіб, які не мають стабільної зайнятості» окреслено в Цілі 8 «Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх».